

Potrzeba zbierania i raportowania danych dotyczących kształcenia w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

O potrzebę zbierania i raportowania danych dotyczących kształcenia w Akademii zapytano w celu wyznaczenia nowych obszarów samoewaluacji.

Główny problem badawczy sformułowano w pytaniu: Jakie dane, jaka wiedza związana z kształceniem jest potrzebna osobom zarządzającym procesami kształcenia w APS? Problemy szczegółowe opisano w następujący sposób:

1. Czego kadra zarządzająca kształceniem w APS chciałaby się dowiedzieć, aby lepiej rozumieć mechanizmy działania procesów związanych z kształceniem studentów i doktorantów?
2. Jakich informacji o kształceniu brakuje kadrze zarządzającej procesami kształcenia w APS do podejmowania racjonalnych decyzji w obszarze kształcenia?
3. Jakiej wiedzy brakuje kadrze zarządzającej do skutecznego funkcjonowania w pełnionej roli zarządczej?

Do zrealizowania celu badań wybrano metodę sondażu diagnostycznego i technikę ankiety. Anonimową ankietę, złożoną z 4 pytań w większości otwartych, wysłano do 17 respondentów zarządzających procesem kształcenia na poziomie Instytutów (Dyrektorów i Dyrektorek Instytutów oraz ich zastępczyń) a także na poziomie uczelni (Dyrektorek Studiów, Koordynatora ds. Praktyk, Prorektora ds. Kształcenia oraz Kierownika Szkoły Doktorskiej). Narzędzie do badań było formularzem Forms aktywnym od 28.11.2022 do 11.12.2022. Odpowiedzi na zadane pytania udzieliło 9 osób (53% zapytanych)

Potrzeby kadry zarządzającej kształceniem w APS w obszarze rozumienia mechanizmów działania procesów związanych z kształceniem studentów i doktorantów.

Największa grupa respondentów (5/7) przyznaje, że mechanizmy działania procesów związanych z kształceniem w Akademii są dla nich jasne.

Jednakże pojawiają się głosy wskazujące na brak przepływu informacji pomiędzy:

- nauczycielami akademickim, realizującymi zajęcia na danym kierunku a autorami programów studiów, tak aby możliwe było wpisanie się tych nauczycieli w koncepcję studiów przy realizacji poszczególnych przedmiotów;
- Instytutami a tzw. otoczeniem zewnętrznym, dotyczących korygowania i doskonalenia tychże programów.

Nadto zgłaszana jest też ciekawość dotycząca prowadzenia zajęć/ seminariów przez innych nauczycieli czy też ciekawość dotycząca studentów i ich potrzeb, nastrojów, nadziei i obaw.

Tabela 1

Czego Państwo chcielibyście się dowiedzieć o APS, aby lepiej rozumieć mechanizmy działania procesów związanych z kształceniem studentów i doktorantów w Akademii?

5 osób	- Mam poczucie, że dysponuję wystarczającą wiedzą na ten temat. -Spotkania Komisji Kształcenia, a także dokumenty dotyczące kształcenia w Akademii udostępniane w BIP lub dyrekcji Instytutu oferują mi informacje, które postrzegam jako niezbędne mi do rozumienia kształcenia w Akademii. -Wydaje mi się, że jestem dobrze zorientowany w tym zagadnieniu. -Wszystko jest dla mnie jasne. -Wsparcie w zakresie procesów związanych z dydaktyką uważam za dostępne i wystarczające.
1 osoba	Brakuje mi wiedzy o tym jak prowadzą kształcenie moje koleżanki i koledzy - na różnych kierunkach, w odniesieniu do różnych dyscyplin naukowych; szczególnie interesują mnie teraz seminaria dyplomowe - mam wrażenie wielości podejść i braku przepływu informacji na ich temat. Brakuje mi też wiedzy o całościowych koncepcjach kierunków, na których prowadzę zajęcia - w postaci przystępnego opisu, który pozwoliłby na autonomię w pracy dydaktycznej, ale świadomie realizowaną (zgodnie z koncepcją). W związku z tym, brakuje mi też szerszych rozmów i debat na temat programów kierunków - z udziałem osób spoza danej jednostki. Brakuje mi również kontaktów ze studentkami i studentami - na nieformalnym polu, poznania bliżej ich potrzeb, nastrojów, nadziei i obaw.
1 osoba	Czy i w jaki sposób zbierane są lub jak powinny być zbierane informacje od pracodawców, partnerów zewnętrznych dotyczące ich opinii i preferencji zw. z przyszłym pracownikiem (odn. punktu 2); - czy i w jakim stopniu możemy szybko reagować (modyfikować programy) na zapotrzebowanie pracodawców (odn. punktu 2); - czy jest wycena 1 ECTS na danych kierunkach, specjalnościach i czy w sytuacji kryzysu finansowego nie należy zmienić filozofii uczelni odnośnie formuły kształcenia (grupa składająca się ze studentów "budżetowych" i studentów opłacających studia dzienne, np. zbierających punkty ECTS z danej specjalności w określonym przedziale czasowym).

Potrzeby kadry zarządzającej kształceniem w APS dotyczące dostępu do informacji w celu podejmowania racjonalnych decyzji w obszarze kształcenia?

Kadra zarządzająca kształceniem w Akademii w większości podejmuje racjonalne decyzje związane z kształceniem na bazie dostępnych jej informacji. Nie ma braków informacyjnych przed wszystkim w zakresie wiedzy o osobach pracujących na rzecz kształcenia w Akademii, realizacji programów studiów czy wiedzy o studentach i doktorantach.

Więcej niepewności informacyjnej, a nawet zgłaszany brak wiedzy, pojawia się u respondentów w sytuacji podejmowania decyzji związanych ze współpracą z tzw. otoczeniem zewnętrznym, z infrastrukturą dydaktyczną czy z projektowaniem programów studiów.

Tabela 2.

Czy brakuje Państwu informacji o procesie kształcenia w Akademii przy racjonalnym podejmowaniu decyzji w zakresie:

ZAKRES WIEDZY	TAK (%)	TRUDNO POWIEZIEĆ (%)	NIE (%)
współpracy z tzw. otoczeniem zewnętrznym tj. pracodawcami, środowiskami lokalnymi	44,4	0	55,6
infrastruktury dydaktycznej	33,3	11,1	55,6
projektowania programów studiów	22,2	11,1	66,7
realizacji programów studiów	22,2	0	77,8
studentów i doktorantów	12,5	0	87,5
osób pracujących na rzecz kształcenia	11,1	11,1	77,8

Przyglądając się szczegółowym odpowiedziom respondentów trzeba zwrócić uwagę na artykułowaną przez nich potrzebę badania satysfakcji studentów ze studiów tuż po obronie dyplomu.

Pojawiają się też wątki związane z relacjami kształcenia i rynku pracy, z uwarunkowaniami funkcjonowania poszczególnych elementów systemu zapewniania jakości kształcenia, z precyzyjnym podziałem kompetencji wśród Dyrektorek Studiów, nawet pojawia się refleksja o „mglistej widoczności” procesów kształcenia w Akademii.

Pytanie 3.

Czego Państwo chcielibyście się dowiedzieć o procesie kształcenia w Akademii, żeby podejmować racjonalne decyzje?

3 osoby	- Mam wiedzę. - Mam poczucie, że dysponuję wystarczającą wiedzą na ten temat. - Wszystko jest dla mnie jasne.
1 osoba	Mam na ten temat swoje wyobrażenia, na pewno fragmentaryczne, np. związane z dyplomowaniem, ale nawet nie wiem czego nie wiem, czyli ten proces jest dla mnie widoczny mgliście.

Uczelniany Zespół ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia
rok akademicki 2021/2022

1 osoba	Istotne byłoby dla mnie otrzymanie informacji dotyczących czynników i powodów sytuujących się u podstaw konkretnych rozwiązań stanowiących komponenty systemu zapewniania jakości kształcenia, aby móc nie tylko podejmować racjonalne decyzje, ale również być w pełni kompetentną w sytuacjach zgłaszanych przez pracowników uwag wobec nich.
1 osoba	Wydaje mi się, że więcej informacji o relacjach między kształceniem z rynkiem pracy i otoczeniem zewnętrznym.
1 osoba	Przydałyby się informacje o opinii studentów na temat jakości programów i jakości realizacji studiów na poszczególnych kierunkach i specjalnościach - ale z perspektywy osób kończących studia, np. ankieta udostępniania po zaliczeniu wszystkich zajęć i dotycząca nie oceny każdych zajęć osobno, jak to się teraz dzieje, ale spojrzenia z perspektywy "prawie absolwenta" na całość studiów, poziom zadowolenia ze specjalności, poczucie przygotowania do zawodu, mocne i słabe strony programu oraz sposobu realizacji zajęć etc. Pomogłoby to zrozumieć, dlaczego niektóre kierunki/specjalności podupadają, i decydować, którym warto dawać szansę w rekrutacji albo co poprawić. Czasem to są słabości programu, a czasem sposobu jego realizacji.
1 osoba	Nie w pełni jasny podział obowiązków Dyrektorek Studiów. Kompetencyjny czy ze względu na kierunki studiów?

Potrzeby kadry zarządzającej kształceniem w APS w obszarze wiedzy niezbędnej do skutecznego funkcjonowania w pełnionej roli zarządczej

Do skutecznego funkcjonowania w pełnionej roli zarządczej potrzebne byłyby informacje o pracach nad projektami aktów prawnych czy procedur związanych z kształceniem a wypracowywanych w innych, niż pion Prorektor ds. Kształcenia, ciałach czy jednostkach oraz o funkcjonujących już procedurach np. finansowych związanych z bieżącą pracą Instytutów, także w zakresie kształcenia.

Ankietowani wskazują też potrzebę stworzenia/ dania dostępu do danych teleadresowych pracowników osobom pełniącym funkcje zarządcze w Akademii z uwagi na konieczność kontaktu w sytuacjach nagłych, gdy administracja APS nie pracuje.

Tabela 4.

Jakich danych, jakiej wiedzy o APS, brakuje Państwu do skutecznego funkcjonowania w roli Dyrektorki/a Instytutu, Dyrektorki Studiów czy innych funkcji związanych z kształceniem?

2 osoby	-Mam wiedzę. -n.d.
2 osoby	-Wiedzy o proponowanych zmianach w zakresie regulacji dotyczących kształcenia, które nie powstają w gronie dyrektorek studiów (np. w Senackiej Komisji ds Kształcenia i Spraw Studenckich. Zwykle poznają jedynie ostateczną wersję. -- Niekiedy brakuje jasnego przekazu o obowiązujących regulacjach, jak też procedurach, które są ustalane, a potem w trakcie zmieniane.
1 osoba	Procedura wydatkowania środków (oprócz zakupu na faktury) przez Dyrektora jest na tyle skomplikowana, że zniechęca do podejmowania dodatkowej aktywności (np. zmiany w budżecie Instytutu, gdy pozyska się nowe środki lub gdy zamiast na fakturę wydatkuje się środki na umowy cywilno-prawne; nieaktualne formularze umów w intranecie; w nowych formularzach braki np. zw. pełnomocnictwem do zawierania umów, trudności z uzyskaniem informacji odnośnie pełnomocnictw w itd.); Potrzebna jest osoba w Kwesturze bądź w innej jednostce, która mogłaby kompleksowo wspierać Dyrektorów w tym zakresie. W tej chwili jest to "wędrowanie" po gabinetach.
1 osoba	Jak już pisałem, aspekty "praktyczności" naszych studiów i sytuacji na rynku pracy byłyby przydatne.
1 osoba	Brakuje mi czasem udostępnienia dyrekcji instytutu w USOS numeru telefonu pracownika/pracownicy Akademii, pod którym można kontaktować się z nimi w sprawach pilnych - taki dostęp mają sekretarze Instytutów. Co więcej ważne byłoby dla mnie udostępnianie dyrekcji Instytutu w październiku/listopadzie danych o dynamice rekrutacji na kierunki prowadzone w Instytucie, którą miała miejsce w wakacje.. Nie mam również pełnej wiedzy jakie analizy prowadzone są w uczelni i do czego mogłabym mieć dostęp na prośbę lub w Intranecie.

Wnioski i rekomendacje

Podsumowując, większość potrzeb informacyjnych kadry zarządzającej kształceniem w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej nie wymaga sporządzania dodatkowych diagnoz i ich raportowania. Potrzeby takie jak: potrzeba bieżącego przepływu informacji w związku z programami studiów, aktami prawnymi czy procedurami dotyczącymi kształcenia, a nawet dostępu do danych teleadresowych powinna być zabezpieczona w sposób pomijający diagnostykę samoewaluacyjną.

Wymagającą diagnostyki i cyklicznego raportowania jest, natomiast, kwestia badania satysfakcji studentów ze studiów tuż po obronie dyplomu. Niezbędnym staje się zatem przygotowanie i uruchomienie badania satysfakcji absolwentów za pomocą systemu USOS już w semestrze letnim roku akademickiego 2022/23.

Raport z tych badań rekomendujemy sporządzać cyklicznie co 4 lata przy okazji oglądu obszaru:

Jakość procesu dydaktycznego i ocen jego efektów. Zasady organizacji planów i programów studiów oraz oceny efektów procesu kształcenia. (ROK AKADEMICKI: 2024/25) dodając do jego zakresu punkt:

- Jakość programów i jakość realizacji studiów na poszczególnych kierunkach studiów i specjalnościach z perspektywy osób kończących studia – całościowa analiza poziom zadowolenia ze studiowania, poczucia przygotowania teoretycznego i praktycznego do podjęcia zatrudnienia, wskazania mocnych i słabych stron programu oraz sposobu realizacji zajęć.

Tabela 5.

Zdiagnozowane potrzeby informacyjne kadry zarządzającej kształceniem i propozycje ich zabezpieczenia

ZDIAGNOZOWANE POTRZEBY	REKOMENDACJE
Potrzeba przepływu informacji pomiędzy: 1 nauczycielami akademickim, realizującymi zajęcia na danym kierunku a autorami programów studiów, tak aby możliwe było wpisanie się tych nauczycieli w koncepcję studiów przy realizacji poszczególnych przedmiotów, 2. Instytutami a tzw. otoczeniem zewnętrznym, dotyczących korygowania i doskonalenia tychże programów.	Organizowanie w Instytutach spotkań autorów programów: <ul style="list-style-type: none"> • z pracodawcami (Rady dla kierunku studiów) i • z nauczycielami pracującymi na kierunku studiów na temat koncepcji kształcenia, jej związków z rynkiem pracy czy jej realizacji na poszczególnych przedmiotach
Potrzeba badania satysfakcji studentów ze studiów tuż po obronie dyplomu	Ciągłe badanie satysfakcji absolwentów tuż po skończeniu studiów, a przed odbiorem dyplomu, za pomocą ankiety w systemie USOS. Cykliczne raportowanie tak pozyskanych informacji
Potrzeba znajomości: <ul style="list-style-type: none"> • uwarunkowań funkcjonowania poszczególnych elementów systemu zapewniania jakości kształcenia, • precyzyjnego podziału kompetencji wśród Dyrektorek Studiów.	Stworzenie pozytywnej atmosfery do dopytywania/proszenia o informacje osób/osoby odpowiedzialnej za dany obszar. Wypracowanie dobrej praktyki polegającej na zgłaszaniu potrzeb informacyjnych np. przy okazji spotkań Komisji Kształcenia, zapraszaniu na te spotkania osób mogących udzielić informacji.

Uczelniany Zespół ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia
rok akademicki 2021/2022

<p>Potrzeba posiadania informacji o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pracach nad projektami aktów prawnych czy procedur związanych z kształceniem a wypracowywanych w innych, niż pion Prorektor ds. Kształcenia, ciałach czy jednostkach • funkcjonujących już procedurach np. finansowych związanych z bieżącą pracą Instytutów	<p>Stworzenie wspólnego zespołu na Teams lub dysku na serwerze Akademii do prac nad aktami prawnymi dotyczącymi kształcenia dla wszystkich interesariuszy wewnętrznych.</p>
<p>Potrzeba stworzenia/ dania dostępu do danych teleadresowych pracowników osobom pełniącym funkcje zarządcze w Akademii z uwagi na konieczność kontaktu w sytuacjach nagłych gdy administracja APS nie pracuje.</p>	<p>Stworzenie/ danie dostępu do odpowiednio zabezpieczonej bazy danych teleadresowych pracowników.</p>